

Shell-vonnis haalt zeker niet druk van de ketel.

Het Gerechtshof heeft in hoger beroep het eerste klimaatvonnis tegen een onderneming vernietigd. De drie raadsheren zagen onvoldoende argumenten om Shell een brede, taakstellende CO₂-reductie op te leggen, zowel voor de eigen fabrieken als bij zijn klanten. Waar het in de kern vergelijkbare Urgenda-vonnissen tegen de Nederlandse staat tot aan de Hoge Raad fier overeind bleef, [sneuveld het Shell-vonnis bij de eerste toets](#).

Een generieke CO₂-reductienorm, zoals Milieudefensie eiste en bij Urgenda stand hield, is volgens de raadsheren niet fijnmazig genoeg om die op te leggen aan een bedrijf. Daarin heeft het hof gelijk. Het percentage van 45% minder CO₂ in 2030 is een wereldwijd gemiddelde. Sommige landen en sectoren hebben meer moeite met verduurzamen dan andere, dus niet iedereen hoeft 45% CO₂ te verminderen.

Overigens zou Shell meer klimaatactie kunnen tonen, gezien zijn hoge uitstoot en relatief geringe investeringen in verduurzaming. Het heeft nog altijd plannen voor 800 nieuwe olie- en gasprojecten. Maar daar gaat het bij deze uitspraak niet om. Er spelen overwegingen mee als het gelijkheidsbeginsel en de vrijheid van ondernemen. Dat zijn in de rechtspraak belangrijke basisprincipes. Dat het hof daaraan vasthoudt is goed. Een bedrijf is geen staat, hoe machtig en groot Shell ook is.

Verder is ook de effectiviteit van een vonnis van belang. Het hof denkt dat als Shell wordt gedwongen minder te handelen in olie- en gasproducten de concurrentie dat gat zal opvullen, gegeven de aanhoudende vraag naar deze fossiele producten. Daarmee zal er geen CO₂-reductie worden bereikt.

Het vonnis betekent zeker niet dat Shell en andere ondernemingen achterover kunnen leunen. Het hof heeft voldoende aanknopingspunten gegeven om bedrijven bij de les te houden. Zo is ondubbelzinnig bevestigd dat bedrijven een zorgplicht hebben en dat burgers het recht hebben om van een onderneming bescherming te eisen tegen een gevaar als klimaatbescherming. Daar heeft het Gerechtshof nog aan toegevoegd dat producten van bedrijven als Shell mede het klimaatprobleem hebben veroorzaakt.

Het vonnis, nieuwe EU-wetgeving en de groeiende inzichten van klimaatwetenschappers over de toenemende klimaatschade in landen en door sectoren geven voldoende houvast om juridische druk op de ketel te houden, zij het met andere argumenten dan Milieudefensie hanteerde. Het zou echter beter zijn als dit kabinet ambitie toont om de afgesproken klimaatdoelen te halen. Dat is te prefereren boven nieuwe klimaatrechtszaken.